

Уряд ініціював введення «зворотного лепреконового податку» для відтоку ІВ: нове податкове законодавство класифікує будь-який прибуток, отриманий в Ірландії в результаті транснаціонального продажу своєї ірландської ІВ в іншу юрисдикцію, як ірландський приріст капіталу. Проте виникають сумніви, чи зможе такий податок змінити порядок речей: у 2015 році відбулося кілька «переміщень балансу» з компаніями, які придбали ІВ, в той час як резидент за межами країни ставав ірландським резидентом [12]. Цілком можливо, що компанії, які володіють ІВ, щодо яких в даний час запитуються капітальні відрахування, можуть стати нерезидентами і відмовитися від стягування податків в Ірландії. Якщо вони підуть таким чином, не буде транзакції, яка викличе зобов'язання з податку на виведення. У кінцевому підсумку, при введенні корективних змін або адміністративних заборон БНП завжди знаходять шляхи скористатися ситуацією на свою користь – для запобігання подібним схемам необхідна координація на різних рівнях та гомогенізація податкового регулювання, що видається особливо складною задачею в умовах світової економічної дезінтеграції.

Список використаних джерел

1. Рогач О. Багатонаціональні підприємства та діджиталізація міжнародного виробництва/ Міжнародні відносини. Серія "Економічні науки", 2019, 2, вип.20. с.84-87
2. Krugman, P., 2020. Your Money Or Your Life?. [online] Static.nytimes.com. Available at: <https://static.nytimes.com/email-content/PK_sample.html> [Accessed 15 March 2020].
3. National Income And Expenditure Annual Results 2015 - CSO - Central Statistics Office (2016). [online] Available at: <<https://www.cso.ie/en/releasesandpublications/er/nie/nationalincomeandexpenditureannualresults2015/>> [Accessed 11 March 2020].
4. McDonald, H., 2014. Ireland To Abolish Controversial 'Double Irish' Tax Arrangement. [online] the Guardian. Available at: <<https://www.theguardian.com/world/2014/oct/14/ireland-abolish-double-irish-tax-scheme-apple>> [Accessed 11 March 2020].
5. Coffey, S., 2018. Chairman, Fiscal Advisory Council: 'There's Been A Very Strong Recovery - We Are Now Living Within Our Means'. [online] Independent. Available at: <<https://www.independent.ie/business/irish/chairman-fiscal-advisory-council-theres-been-a-very-strong-recovery-we-are-now-living-within-our-means-36500320.html>> [Accessed 15 March 2020].
6. Coffey, S., 2018. What Apple Did Next. [online] Economic-incentives.blogspot.com. Available at: <<http://economic-incentives.blogspot.com/2018/01/what-apple-did-next.html>> [Accessed 4 March 2020].
7. Whelan, S., 2017. Leprechaun-Proofing Economic Data. [online] RTE.ie. Available at: <<https://www.rte.ie/news/analysis-and-comment/2017/0204/850115-leprechaun-economics/>> [Accessed 19 March 2020].
8. Finance.gov.ie. 2020. OECD Economic Surveys IRELAND MARCH 2018. [online] Available at: <<http://www.finance.gov.ie/wp-content/uploads/2018/03/OECD-survey.pdf>> [Accessed 6 March 2020].
9. Arthur Cox Law. 2015. *Ireland As A Location For Your Intellectual Property Trading Company*. [online] Available at: <<https://web.archive.org/web/20180323092245/http://www.arthurcox.com/wp-content/uploads/2015/04/Arthur-Cox-Ireland-as-a-location-for-your-IP-Trading-Company-April-20152.pdf>> [Accessed 7 March 2020].
10. Earlsfort Centre. 2011. *Finfacts: Irish Business, Finance News On Economics*. [online] Available at: <http://www.finfacts.com/biz10/Ireland_tax_multinationals_IP_intellectual_Property.pdf> [Accessed 7 March 2020].
11. Maples and Calder. 2018. *Maples And Calder Ireland Intellectual Property 2018 | Intangible Asset | Corporate Tax*. [online] Available at: <<https://de.scribd.com/document/377485537/Maples-and-Calder-Ireland-Intellectual-Property-2018>> [Accessed 7 March 2020].
12. Rogach O. Foreign Direct Investment: Dynamics and Structural Changes./ *Journal of Global Economy Review* № 9, pp. 4-11.

Вдовиченко І.⁶

«ЧОРНІ ЛЕБЕДІ» 2020 АБО ЦИКЛІЧНА ЕКОНОМІЧНА КРИЗА

Спалах коронавірусу є непередбачуваним явищем у світі, але він вже завдав страждань людству і спричинив справжній економічний шок в усьому світі. За припущенням, якщо піки епідемії в Китаї в I кварталі 2020 р. та спалахи в інших країнах виявляться слабкими і стримуючими,

---

⁶ Студент 2-го курсу спеціальності «Міжнародні економічні відносини», Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Науковий керівник: Підчоса О. В., к.е.н., доцент кафедри міжнародних фінансів.

зростання цього року може бути знижено приблизно на 0,5 процентних пункти порівняно з очікуваним у листопаді 2019 р. економічним прогнозом.

За прогнозом, щорічний приріст світового ВВП у цілому до 2020 р. знизиться до 2,4% порівняно із прогнозованим у 2019 р. 2,9%, причому зростання, можливо, буде негативним у I кварталі 2020 р [1]. Як зазначається, цьогоріч зростання в Китаї уповільнено – нижче 5%. Оскільки виробництво поступово повертається до рівнів, прогнозованих до початку спалаху COVID-19, очікується, що зростання має відновитися до понад 6% у 2021 р.

Негативний вплив на довіру, фінансові ринки, туристичний сектор та порушення ланцюгів постачання товарів і послуг призводять до припинення розвитку в усіх економіках G20 до 2020 р., особливо тих, що пов'язані з Китаєм, – Японія, Корея та Австралія. За умови зменшення наслідків спалаху вірусу вплив на довіру та доходи від цілеспрямованих політичних дій у стабільних економіках може допомогти зростанню світового ВВП у 2021 р. до 3,25%. Лідери G20 вкладуть 5 трлн доларів у відновлення світової економіки. Водночас більш тривала й інтенсивна фаза спалаху SarS-Covid-19, який широко поширився в Азіатському регіоні, Європі та Північній Америці, значно послабить економічні очікування. У такому випадку глобальний приріст може знизитися до 1,5% у 2020 р., що вдвічі перевищує прогнозований темп спалаху COVID-19.

Отже, пандемія COVID-19 – це шокова ситуація у світі, далекосяжні наслідки якої ми починаємо уявляти лише сьогодні. Оскільки ця хвороба змінила життя, порушила ринки та виявила компетенцію (чи некомпетенцію) урядів, це призведе до постійних зрушень у політичній та економічній владі, які стануть очевидними лише згодом. Певно, що пандемія зміцнить державу і націоналізм. Уряди всіх країн вживають надзвичайних заходів для подолання кризи, і багато хто не схоче відмовлятися від нових повноважень, коли криза закінчиться. COVID-19 також прискорить перехід влади і впливу із Заходу на Схід. Це пояснюється різним ступенем реагування окремих країн, зокрема Південна Корея та Сінгапур відповіли оперативно, а Китай відреагував хоч і ефективно, проте із запізненням – лише після аналізу власних помилок. А реакція в Європі й Америці була повільною, що значно зменшить вплив західного «бренду».

Світовий економічний вплив COVID-19 однозначно буде більшим, ніж епідемія ГРВІ 2002 – 2003 років (яка, до речі, також почалася в Китаї). Насамперед це пояснюється тим, що частка китайської економіки в загальній світовій економіці наразі становить 20 %, що значно вище, ніж було у 2003 році.

Економіка Китаю наразі більш тісно пов'язана з рештою економік світу, ніж 10 – 20 років тому (її частка в загальній світовій економіці наразі становить 20%). Для багатьох країн Китай сьогодні є: (1) важливим експортним ринком; (2) джерелом туризму; та (3) постачальником проміжних товарів. З роками ланцюги цінностей міжнародного бізнесу стають все більш роздробленими і поширюються по всьому світу, а Китай став світовою «фабрикою». Наприклад, основну частку всієї побутової електроніки (мобільних телефонів і ноутбуків) вироблено в Китаї, як і акумулятори для багатьох електрокарів і сировину для певних ліків. Так як глобальний ланцюжок вартості, у якому Китай відіграє вирішальну роль, серйозно порушено внаслідок спалаху COVID-19, тому несприятливі економічні наслідки очікуються в всьому світі.

Окрім того, порушення міжнародної торгівлі, спричинене коронавірусом у поєднанні з руйнівними наслідками торговельної напруги між США й Китаєм, може спонукати міжнародний бізнес диверсифікувати виробництво в кількох країнах, при цьому такі країни, як Таїланд, Малайзія та В'єтнам, можуть стати бенефіціарами у межах такого рішення [2]. Але відповідні ефекти виникають лише з часом, і негативний вплив уповільнення темпів економічного зростання Китаю на ці економіки поки що домінуватиме.

Ринки, що розвиваються, особливо в Південно-Східній Азії, досі відчувають найгірші наслідки спалаху вірусу. Більшість країн Південно-Східної Азії значною мірою залежать від Китаю, а також фізично схильні до ризику широкого спалаху пандемії. Крім того, ринки, що розвиваються, орієнтовані на експорт сировини, наприклад, Бразилія (залізна руда, нафта, соя), Росія (нафта й газ) або Чилі (мідь), стикаються з падінням доходу від своєї основної експортної продукції, адже ціни з початку спалаху вірусу на більшість товарів значно знизились (конкретну ситуацію розглянуто нижче).

Валюти країн, що розвиваються, також перебувають під тиском, оскільки інвестори зменшують ризик своїх інвестиційних портфельів через негативні настрої в усьому світі та, відповідно, певною мірою скорочують кількість своїх акцій на ринках, що розвиваються. Девальвація валюти є серйозною проблемою, оскільки продукція з-за кордону стає значно дорожчою (через погіршення умов торгівлі). Деяким країнам також складніше буде обслуговувати свій борг в іноземній валюті, що

є проблемою, наприклад, для Аргентини, Туреччини та, звісно, України. Очікується, що валюти ринків, що розвиваються, та ціни на сировину продовжуватимуть змінюватися в наступний період унаслідок загальних негативних настроїв через COVID-19.

В інших країнах, де хвороба ще не поширилася, наслідки незначні. Основний вплив тут спричинює економічний шок з боку Китаю, але є й наслідки в межах цих країн. Наприклад, невпевненість і страх перед вірусом змушує людей відкладати відпустку й уникати місць, де збирається велика кількість людей. Підприємства скасовують події, забороняють працювати й подорожувати своєму персоналу. Саме тому сфери, що найбільше постраждали від вірусу, – це туризм і пов'язані з ним сектори, а саме транспорт, авіаперевезення й готельний бізнес.

Кількість збанкрутілих підприємств у Китаї може швидко збільшитися, якщо економічна активність не почне зростати найближчим часом, оскільки малі й середні підприємства будуть особливо вразливими. Китайський бізнес також має величезне боргове навантаження, що становить 150 % ВВП.

Нафтова війна між Росією та Саудівською Аравією також вплинула на економіку країн-членів ОПЕК+ та на інші країни-експортери та компанії-видобувачі нафти, фондові ринки, але майже не зачепила США. В умовах світової пандемії був скликаний саміт країн-членів ОПЕК+ задля спільної угоди щодо зменшення видобутку нафти через зменшення попиту на неї. Відповіддю Ей-Ряду на відмову Росії зменшувати обсяги видобутку було значне підвищення видобутку нафти, й знижки цін для країн Європи, Азії, але підтримування цін у США задля збереження балансу та робочих місць.

Наслідком цих подій стало найбільше падіння майже за 30 років ціни на нафту, призупинення торгів на ринку ф'ючерсів Dow Jones Industrial Average, падіння більше ніж на 7% основних фондових та промислових індексів. Російський рубль впав до 4-річного мінімуму, угода між Російським державним фондом прямих інвестицій та Державним інвестиційним фондом Саудівської Аравії (PIF) щодо придбання майже 31% акцій нафтосервісної компанії була тимчасово зупинена [3]. Саудівська Аравія збільшила верхню межу зовнішнього боргу, скоротила капітальні видатки.

Дохід від продажу нафти складає значну частину доходів бюджету в деяких країнах, які видобувають нафту (ОПЕК). Низькі ціни на нафту створюють дефіцит державних коштів. За прогнозами експертів за ціни 25 доларів за барель нафти Brent 10% компаній-видобувачів нафти, особливо важкої, як в Мексиці, Венесуелі та Канаді, збанкрутують. Корпорація США «Whiting Petroleum», стала першим великим виробником, який оголосив банкрутство через обвал ціни на нафту. Іракські та кувейтські видобувачі нафти також оголосили про надання знижок для своїх покупців. Норвегія зазнала історичних мінімумів падіння своєї валюти щодо євро.

Завдяки посередництву США, Росія та Саудівська Аравія домовилися про спільне скорочення видобутку нафти, але це не врятувало від вищеописаних наслідків. Серед передумов дій Росії виділяють відповідь на санкції Дональда Трампа проти найбільшої російської нафтової компанії «Роснафта», хоча існують і думки про інші чинники та інтереси, які переслідувала Росія. Тим не менш є й твердження, що Росія зазнала б більших збитків через постійне падіння ціни, якби вона спочатку погодилась на зменшення видобутку нафти. В умовах кризи така війна здається абсурдною, але світова політика також має значний вплив на світову економіку, що ми бачимо у вищенаведених фактах.

На думку професора ІЕ РАН М. Покідченко, останні кризи 2008-2009 рр. та 2015 р. були циклічними і відбувались рівно через 40 років після криз 1968–1969 і 1975 рр (кризу 2015 року професор спрогнозував ще у 2009 році). За його словами, на основі цих припущень мала б відбутися криза у 2021-2022 році, через 40 років після нафтової кризи 1981-1982 рр [4].

Згадаймо факт про відсування кризи 2008-2009 року на дев'ятирічний цикл Жюгляра шляхом провокування США локальних фінансових криз та регіональних війн, що мають напівглобальний характер (оскільки у війні з ісламськими країнами – Афганістаном та Іраком приймали участь усі країни НАТО і навіть частина тих, що не входять до цього блоку, як, наприклад, Україна), що стверджує у своїй к.е.н. ІЕЕ В. Кузьменко [4]. Беручи до уваги похибку в рік, нафтову війну та вищеописане твердження можна зробити припущення про штучну причину виникнення SarS-Covid-19, як інструменту відтягування кризи або наслідок торгівельних війн між США та Китаєм, але це вже інша тема.

Отже, однозначно можна сказати, що світова економіка вже перебуває в рецесії, оскільки наслідки впливу пандемії коронавірусу на економічну активність все значніші. Більше немає сумнівів у тому, що найдовша глобальна експансія з високою ймовірністю закінчиться цього кварталу. Підтверджують це й більшість експертів, які сходяться на тому, що ситуацію вдасться швидко взяти під контроль, і вплив вірусу на світову економіку буде значним, але нетривалим, по аналогії з вірусом атипової пневмонії у 2003 році [5]. Зростання економіки стабілізується вже у другому

кварталі, хоча перший квартал, по суті, вже втрачено. Якщо взяти цей сценарій за базовий, як роблять більшість аналітиків, вплив на Україну буде негативним, але обмеженим. Проте наразі ключовим питанням економічного прогнозу залишається глибина і тривалість спаду до 2020 року.

Список використаних джерел

1. Forecasted global real Gross Domestic Product (GDP) growth due to the coronavirus (COVID-19), from 2019 to 2021 // Statista. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.statista.com/statistics/1102889/covid-19-forecasted-global-real-gdp-growth/>.

2. Post Covid-19, can emerging markets capitalise on a shift in manufacturing away from China? // Oxford Business Group. [Електронний ресурс]. - 2020. – May. - Режим доступу: <https://oxfordbusinessgroup.com/news/post-covid-19-can-emerging-markets-capitalise-shift-manufacturing-away-china>.

3. Нафтові війна і мир: російсько-саудівське протистояння завершилося, але чого це вартувало Кремлю? // Радіо Свобода. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/%D1%96skorochennya-vydobutku-nafty-putin/30559644.html>

4. М.Г. Покидченко. Существует ли экономический цикл? // КиберЛенинка. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/suschestvuet-li-ekonomicheskii-tsikl/viewer>

5. Кузьменко В.П. Теорія економічних циклів і глобальна фінансова криза. // Інститут Еволюційної Економіки. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://iee.org.ua/ua/publication/146/>

Вишнівська Р.⁷

ВПЛИВ BREXIT НА ЛОНДОН ЯК ФІНАНСОВИЙ ЦЕНТРУ СВІТУ, ЄС ТА РУШІЙНУ СИЛУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Питання євроінтеграції Великобританії протягом довгих років викликало безліч суперечок в колах економістів та політиків. Від праць Дайнена Д. «Дедалі міцніший союз» та Зідентопа Л. «Демократія в Європі» до суперечок між Борисом Джонсоном та Девідом Камероном. Зараз, коли Великобританія 31 січня 2020 року офіційно покинула ЄС, ми будемо спостерігати ряд наслідків. Особливо це подія вплине на Лондон – як фінансовий центр.

Лондон має такі риси, як: здатність швидко реагувати на фінансові виклики та фінансові інновації; центральну позицію на міжнародному євровалютному ринку; добре налагоджена система міжнародному лістингу цінних паперів; спеціальні знання його учасників тощо.

У Лондоні розміщено 48,9% світового процентного обороту за позабіржовими оборотами (ОТС) та 40,9% валютного обороту (FX). На противагу цьому, інші європейські країни відіграють лише порівняно невелику роль на світових ринках: Франція займає 7,3% ОТС та 2,8% FX. На нього припадає 70% вторинного ринку облігацій, 50% ринку деривативів, 41% ринку обміну іноземних валют, 20% банківського кредитування. [1;2].

Ще після референдуму в 2016 році відбулося найбільше одноденне падіння фунта з часу введення вільно плаваючих курсів валют. В цей період банки, страховики тощо перенесли понад трильйон євро активів, таких як деривативи та облігації, з Лондона на континент. З 2016 по 2018 рік зайнятих у банківській справі та страхуванні, зменшилася на 3 000.

Для ЄС наслідком «Brexit» може стати послаблення фінансового статусу регіону в світі та зменшення стійкості європейської фінансової системи. Вихід Лондонського фондового ринку за межі ЄС дозволить не тільки США, але і країнам Південно-Східної Азії посунути ЄС з провідних позицій. В «континентальній Європі» банківський сектор в чотири рази перевищує фондовий; також негативно вплине втрата британського фінансового нагляду в межах Банківського Союзу ЄС на користь більш м'якої німецької або французької політики.

Однак, не зважаючи на це, Брюссель активно розробляє стратегію, яка має призвести до втрати Лондоном звання фінансового центра Європи. Наймовірніше найбільше постраждає ринок капіталів, який має сильних конкурентів в ЄС, таких як Euronext і Deutsche Borse. Ринок акцій буде розподілений між біржами Euronext. А ось з ринком деривативів ситуація цікавіша. Ринок деривативів і облігацій (продуктів сек'юритизації) залишаються в Лондоні, гідних реципієнтів цих ринків в ЄС немає. Можна зробити висновок, що найбільше виграють від нестабільності в Лондоні інші фінансові міста Європи. [2].

В 2019 Лондон залучав більше транскордонних інвестицій у комерційну нерухомість, ніж будь-яке інше місто. Він обігнав Нью-Йорк як місце для фінансування інвестицій і збільшив своє

⁷ студентка 2-го курсу спеціальності «Міжнародні економічні відносини», Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Науковий керівник: Фаренюк Н.В., к.е.н., доцент кафедри міжнародних фінансів.